

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

משימה להערכת שטף הקריאה סוף כיתה ג

ד"ר שני לוי-שמעון ד"ר לימור קולן
מדריכות ארציות, הפיקוח על הוראת העברית ביסודי ובקדם-יסודי

משימת הערכת שטף הקריאה

סוף כיתה ג

משימת הערכה זו מיועדת לסוף כיתה ג והיא באה למפות את יכולות שטף הקריאה של תלמידי הכיתה בקריאת הכתיב המנוקד והכתיב שאינו מנוקד. מיפוי זה יסייע באפיון מטרות הלמידה לקראת כיתה ד.

בכיתה ג התלמידים מתנסים בקריאת הכתיב המנוקד עם הפחתה הדרגתית של הניקוד. רבים מהתלמידים צולחים את המעבר לקריאת הכתיב הלא מנוקד בקלות יחסית ואינם נדרשים להוראה מפורשת. תלמידים מסוימים עשויים להתקשות במעבר מקריאת הכתיב המנוקד לכתיב שאינו מנוקד, ולכן זקוקים להוראה מפורשת וסדורה עם הפחתת הניקוד.

משימה זו תאפשר להעריך את יכולת הקריאה של התלמידים בשתי גרסאות הכתיב: בכתיב המנוקד ובכתיב שאינו מנוקד, ובשלושת מדדי השטף: דיוק, קצב ופרוזודיה.

משימת ההערכה מורכבת משתי משימות:

משימה 1: קריאה קולית של רשימת מילים ב-45 שניות

משימה 2: קריאה קולית של שני סיפורים:

- א. **טקסט מנוקד** – הערכה זו תאפשר השוואה ליכולת הקריאה של התלמידים בתחילת השנה בטקסט מנוקד ותאמוד את ההתקדמות שחלה בקריאתם.
- ב. **טקסט שאינו מנוקד** – הערכה זו תאפשר השוואה בין יכולת הקריאה של התלמידים בכתיב המנוקד לבין יכולת הקריאה שלהם בכתיב שאינו מנוקד. מיפוי זה גם יסייע למורה לאתר את התלמידים הזקוקים להוראה מפורשת בטקסט שאינו מנוקד, על אף קריאה תקינה בטקסט המנוקד, ותאפשר תכנון התערבות מוקדמת לקידום תהליכי קריאה אלו כבר בתחילת כיתה ד.

ערכת המשימה כוללת:

1. הנחיות להעברת משימת הערכה (בדומה לכלי הערכה של כיתה ג שהועבר בתחילת השנה)
2. נספחים:

– רשימת מילים + טופס תיעוד

– טקסט מנוקד, גרסה מקורית – "העוגה" + טופס תיעוד

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

- טקסט מנוקד, גרסה מוקלת¹ – "העוגה" + טופס תיעוד
- טקסט שאינו מנוקד – "האיכר והמלך" + טופס תיעוד
- מפה כיתתית בקריאת מילים
- מפה כיתתית לפי תחומי חוזק ותחומים לחיזוק בטקסט מנוקד ובטקסט שאינו מנוקד

הנחיות כלליות להעברת משימות ההערכה:

1. משימת הערכה זו תועבר על ידי המורה באופן פרטני.
2. מועד העברת המשימה:
סוף כיתה ג – הערכה מסכמת.
3. ההעברה תתבצע בשני שלבים:
שלב ראשון – תיבדק יכולת קריאה קולית של רשימת מילים (משימה 1)
שלב שני – תיבדק יכולת קריאה קולית של שני טקסטים קצרים (משימה 2)
הרציונל העומד בבסיס מבנה זה של שתי משימות אלה הוא שרצוי להתחיל ממשימה פשוטה, קצרה, ידידותית. משימת הקריאה של רשימת מילים ב-45 שניות היא כלי קצר ויעיל עבור המורה לניטור שטף קריאה. עבור התלמיד² היא משימת קריאה ידידותית ופשוטה לביצוע. בשלב זה מתקבל מיפוי ראשוני המאפשר למורה לאתר תלמידים בקבוצת סיכון ולהתאים להם טקסט בגרסה מוקלת. מבדק קריאת המילים מלווה במדדים כמותיים וסטנדרטים לביצוע.³
משימת הקריאה של שני טקסטים (טקסט מנוקד וטקסט שאינו מנוקד) מרחיבה את היכולת להתבונן על יכולות שטף הקריאה של התלמידים, בתוך התייחסות לשתי גרסאות הכתיב. הערכה זו נעשית במדדים כמותיים ואיכותניים (הערכת המורה את קריאת התלמיד במדד הדיוק, הקצב והפרוזודיה וניתוח איכותני של סוגי השגיאות).
4. שתי המשימות מלוות בהנחיות העברה מפורטות (מדריך למורה), דפי תיעוד ודף למיפוי הכיתה (מפה כיתתית).
5. הערכה מרחוק – הערכה מרחוק תיעשה באופן פרטני ומקוון. אפשר להקרין לתלמיד את רשימת המילים ואת הטקסט הקצר לקריאה. מומלץ להקליט את המפגש ולהסתייע בהקלטה לצורך ניתוח שיבושי הקריאה. משך העברת המבדק הוא כחמש דקות. במפגש מרחוק חסרה לרוב האינטימיות

¹ גרסה מוקלת – גרסה מוקלת לסיפור המקורי כוללת הקלות שונות: הפחתת מספר המילים, פישוט לשוני.

² לשון זכר מייצגת את כל המגדרים.

³ מבחינה מחקרית קיים מתאם גבוה בין קריאת מילים ליכולות הבנת הנקרא.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

המתרחשת במפגש פנים אל פנים, ולכן חשוב להקדיש זמן ליצירת קשר ולנינוחות. דגשים פסיכו-פדגוגיים להערכה מרחוק:

- לפתוח את המפגש האישי בשיחה המתעניינת בשלומם של התלמיד ובתחושת הנינוחות שלו.
- לשים לב לתנאי הסביבה, אם הם מיטיבים ומאפשרים מפגש הערכה.
- להסביר לתלמיד את מטרת המפגש, לתאר את הפעילות ולציין את משך המפגש.
- אם בביצוע משימת הקריאה עולה קושי הפוגם במדידת הזמן, אפשר להסתפק בהערכה איכותנית הכוללת התרשמות מרכיבי שטף הקריאה: מידת הדיוק, קצב הקריאה (מקוטע/גלובלי) וההנגנה, וכן לבצע ניתוח שיבושי קריאה.

משימה 1 - קריאת מילים⁴

המשימה: קריאת קולית של רשימת מילים ב-45 שניות

אופן ביצוע המשימה: פרטני

מועד ביצוע המשימה: סוף כיתה ג

תיאור המשימה

התלמיד מתבקש לקרוא מספר רב ככל האפשר של מילים ב-45 שניות. כל המילים מנוקדות. ברשימה 80 מילים. המילים מוצגות בארבעה טורים. בכל טור 20 מילים. הקריאה מתחילה מן הטור הימני ורמת הקושי עולה ככל שמתקדמים ברשימה. רמת הקושי תלויה באורך המילה ובשכיחותה.

ציוד

- דף מילים לתלמיד (נספח)
- דף תיעוד למורה (נספח)
- דף דוגמה לתלמיד (נספח)
- שעון עצר

הנחיות לתלמיד

אראה לך רשימת מילים, ואבקש ממך לקרוא את המילים הכי מהר והכי מדויק שאתה יכול עד שאומר לך לעצור.

בהתחלה המילים קצרות, ובהמשך הן ארוכות יותר.

קרא את הרשימה מלמעלה למטה לפי הסדר שבו המילים מוצגות וללא דילוגים (המורה ידגים עם האצבע את כיוון הקריאה). הרשימה ארוכה ואתה לא צריך לקרוא את כולה, אלא רק מה שתספיק. נעשה הדגמה קצרה.

הציגו את דף הדוגמה (נספח). אין צורך לתעד את הקריאה שבדוגמה.

אם התלמיד אינו מצליח לקרוא מילה, יש לומר לו לדלג הלאה.

שבחו את התלמיד ואמרו לו: עכשיו נבצע את משימת קריאת המילים.

⁴ הכלי מבוסס על מבדק שטף קריאה הלקוח מתוך מבחן TOWRE (Test of Word Reading Fluency) שפותח בידי וגנר וחבריו (Wagner, Torgesen & Rashotte, 1999); והותאם לעברית בידי שיף, קציר ושושן. Schiff, R., Katzir, T., & Shoshan, N. (2013). Reading accuracy and speed of vowelized and unvowelized scripts among dyslexic readers of Hebrew: The road not taken. *Annals of Dyslexia*, 63(2), 171-185

הציגו לתלמיד את **דף המילים** (נספח).
התחילו למדוד זמן ברגע שהתלמיד מתחיל לקרוא.
לאחר 45 שניות אמרו לתלמיד לעצור.
סמנו את המילה האחרונה שקרא.
אם התלמיד היסס למשך יותר משלוש שניות בקריאת המילה, הנחו אותו לעבור למילה הבאה, והמילה תסומן כשגויה.
בזמן הקריאה השתמשו בדף התיעוד (נספח).

אופן הסימון בדף התיעוד

סימון הדיוק

- ✓ אם התלמיד קרא בצורה תקינה, סמנו ✓
- × אם התלמיד קרא בצורה שגויה, סמנו ×
- × אם התלמיד דילג, סמנו ×

סימון הקצב

סמנו קו לאחר המילה האחרונה שהתלמיד קרא.

אופן צינור המשימה

- תשובה נכונה מקבלת ציון 1.
- תשובה שגויה או השמטה מקבלת ציון 0.
- קריאה מקוטעת לא תיחשב כשגויה.
- יש לסכום את הנקודות שצבר התלמיד.
- הערכת שטף הקריאה תיעשה בהתייחס למספר המילים שנקראו בכּוּן ב-45 שניות (ללא טעויות וללא השמטות).

הערכת מדדי הביצוע

בשלב זה עדיין אין בידינו נורמות ארציות להערכת שטף הקריאה בשלב זה של השנה. עם זאת, כדי לאפשר למורים לאמוד את מצב הקריאה בכיתתם בהתאם למצופה, אנו נשענים על נתונים שנאספו מתוך מחקר. המדדים יעודכנו בהמשך, עם הצטברות וניתוח של נתונים נוספים.

מדדי ביצוע משוערים בסוף כיתה ג⁵

הטבלה מציגה ארבע קבוצות של קוראים לפי מספר המילים הנכונות שקראו ואת אפיונם.

מאפייני הקוראים	מספר המילים הנכונות שנקראו ב־45 שניות
קוראים מיומנים לגילם	קוראים שקראו 54 מילים נכונות ומעלה
קוראים בהתאם למצופה לגילם	קוראים שקראו 36-53 מילים נכונות ב־45 שניות
קוראים מתקשים הנמצאים בפער מבני גילם	קוראים שקראו 33-35 מילים נכונות ב־45 שניות
קוראים מתקשים הנמצאים בפער משמעותי מבני גילם	קוראים שקראו 0-32 מילים נכונות ב־45 שניות

אופן ההתבוננות בטבלת הנתונים

אפשר להתבונן בנתונים המתקבלים דרך שתי נקודות מבט: נקודת מבט התפתחותית – נקודת המבט ההתפתחותית (עמודה בצבע תכלת בטבלה) מתארת את התפלגות תלמידי הכיתה בהתאם למאפייני שטף הקריאה שלהם ברמת קריאת מילים. בשתי הקבוצות הגבוהות נמצאים ילדים שהפגינו יכולת קריאת מילים מבוססת ויעילה. בשתי הקבוצות הנמוכות נמצאים ילדים שעדיין לא פיתחו שטף קריאה וקריאתם אינה אוטומטית ואינה יעילה דייה. בקבוצות אלה נזהה פרופילים שונים של קוראים: איטיים ומדייקים, איטיים ואינם מדייקים, מהירים ואינם מדייקים (להרחבה: תוכנית "קול קורא" לקידום שטף הקריאה בבית ספר יסודי, עמודים 8-11).

(אפיון הקוראים בעזרת מדדי דיוק וקצב של קריאת מילים נועד לתמוך בשיקול הדעת של המורה לקראת השלב השני של המבדק – אפיון הקוראים בקריאה של טקסט. עבור שתי הקבוצות הנמוכות רצוי להתאים טקסט קצר ופשוט לקריאה (גרסה מוקלת).

נקודת מבט התערבותית – נקודת מבט התערבותית מכוונת לתפיסת אפיון הקורא בזיקה לדרכי ההוראה והלמידה שיכולים להתאים לו.

⁵ הנתונים לקוחים מתוך נתוני המחקר אי של הבנה (קציר, ליפקה, שני, פריאור, 2019).

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

שתי הקבוצות הגבוהות של התלמידים יכולות ליהנות מהתערבות הניתנת לכלל התלמידים במסגרת הכיתתית (התערבות אוניברסלית). התערבות ברמה האוניברסלית מתרחשת במליאה ומשלבת למידת עמיתים. תלמידים אלה ימשיכו לפתח מיומנויות שטף קריאה, ירחיבו ידע לשוני, אוצר מילים ואסטרטגיות קריאה מטה-קוגניטיביות וניהוליות.

התלמידים בשתי הקבוצות הנמוכות יזדקקו קרוב לוודאי להוראה מפורשת ולהתערבות ברמה קבוצתית ופרטנית. בתוכנית "[קול קורא](#)" מוצעים מודל הוראה ופרקטיקות לקידום שטף הקריאה המתאימות להוראה ברמה האוניברסלית וכן ברמה הקבוצתית והפרטנית.

משימה 2 – קריאה קולית של שני סיפורים

המשימה: קריאת קולית של שני טקסטים סיפוריים קצרים: טקסט מנוקד וטקסט שאינו מנוקד

אופן ביצוע המשימה: פרטני

מועד ביצוע המשימה: סוף כיתה ג – חודשים מאי-יוני

תיאור המשימה

התלמיד מתבקש לקרוא בקריאה קולית שני טקסטים קצרים, ועם סיום הקריאה להשיב בעל פה על שאלה.

קריאתו תיבחן בשלושה מדדים: **דיוק, קצב ופרוזודיה**.

הקצב והפרוזודיה יוגדרו בהערכה של המורה בשלושה ערכים: גבוה, בינוני, נמוך.

מדד הדיוק יכלול את אחוז המילים הנכונות בטקסט ואפיון השגיאות ולאחר מכן יתורגם להערכה מילולית.

אפיון השגיאות יעשה על פי תבחינים שיסייעו לתכנן את כיוון ההתערבות ולבחור את הפרקטיקות שכדאי להפעיל כדי לקדם את שטף הקריאה.

מוצעים שני טקסטים נרטיביים שונים:

טקסט 1 – **העוגה** – טקסט מנוקד בשתי גרסאות: גרסה מקורית וגרסה מוקלת⁶

טקסט 2 – **האיכר והמלך** – טקסט שאינו מנוקד

מפרט הטקסטים

שם הטקסט	מאפייני הטקסט	מספר מילים	כתיב	רמת קריאות
1. העוגה מתוך עיתון הילדים "אצבעוני"	טקסט סיפורי, גרסה מקורית	164	מנוקד	סוף כיתה ג
2. העוגה	טקסט סיפורי, <u>גרסה מוקלת</u>	152	מנוקד	סוף כיתה ג
3. האיכר והמלך מתוך עיתון הילדים "אצבעוני"	טקסט סיפורי, גרסה מקורית	180	אינו מנוקד	סוף כיתה ג

⁶ הגרסה המוקלת תוצע לתלמידים שהתקשו במשימת קריאת המילים.

מפרט השאלות

שם הטקסט	שאלה אחת לניטור הבנה
העוגה	מה דעתך על התנהגות השועל?
האיכר והמלך	מי לדעתך מאושר יותר: האיכר או המלך? מדוע?

ציוד

- טקסט מנוקד (בשתי גרסאות) וטקסט לא מנוקד לקריאה קולית – עותק לתלמיד (נספח)
- טופסי תיעוד למורה – טקסט מנוקד וטקסט לא מנוקד (נספח)
- שעון עצר
- מכשיר הקלטה⁷ (יישומון שיש ברוב הטלפונים הניידים) – רצוי להשתמש בהקלטה, אך אין זו חובה.

הנחיות

- המבדק מיועד להעברה יחידנית.
- נבקש מהתלמיד לקרוא את הטקסט בקריאה קולית.
- נאזין לקריאת התלמיד ונתעד את קריאתו.
- בסיום הקריאה נשאל את התלמיד שאלה לניטור הבנה ונתעד את תשובתו.

בזמן האזנה לקריאה

- ✓ נמדוד את זמן הקריאה של הטקסט כולו.
- ✓ נסמן את המילה שאליה הגיע התלמיד לאחר דקת קריאה.
- ✓ נסמן את אופן הקריאה בתוך כדי הקשבה לקריאת התלמיד.
- ✓ כדאי להקליט את התלמיד. כך יתועדו אופן הקריאה וזמן הקריאה.

⁷ הקלטת התלמיד בעת ביצוע משימת הקריאה – ההקלטה יכולה לסייע למורים שאינם מיומנים בסימון בתוך כדי האזנה לקריאת התלמיד. ההקלטה יכולה גם לשמש לצורך השוואת דגמי הקריאה של התלמיד לפני ההתערבות ואחריה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

אופן הסימון

- סמנו בעיגול את המילים שבהן התלמיד שגה וכתבו מעליהן את האופן שבו קרא אותן.
- סמנו בקו את המילים שבהן התלמיד השתהה/התקשה.
- סמנו בקווים חוצצים את המילים שאותן התלמיד קרא בצורה מקוטעת. למשל: בָּלוֹן קרא בָּ/לוֹן או בָּ/לוֹן.
- סמנו בכוכב את המילים שהתלמיד שגה בהן ותיקן את עצמו באופן עצמאי.
- סמנו בתו או במפתח סול את המשפטים שנקראו בפרוזודיה לא מותאמת.

אופן ציינון המשימה

העריכו את מדדי שטף הקריאה, כל מדד בנפרד, וכן ננטר הבנה.

הערכה	כיצד נעריך?	מדד הקריאה
<p>נאפיין את מהירות הקריאה –</p> <p>☐ מקוטעת (קריאת צירופים/הברות)</p> <p>☐ גלובלית (קריאת מילים שלמות)</p> <p>נעריך את קצב הקריאה –</p> <p>☐ גבוה</p> <p>☐ בינוני</p> <p>☐ נמוך</p>	<p>✓ נחשב את מספר המילים שהתלמיד קרא <u>בדקה</u>.</p> <p>✓ נספור את המילים שהתלמיד קרא עד לסימון <u>דקת הקריאה</u>.</p> <p>הערכת קצב הקריאה כוללת גם את משך זמן הקריאה וגם את אופן קריאת המילים. באיזו מידה הקריאה מקוטעת (מחלקת את המילה לצירופים או הברות) או גלובלית (קריאת מילים שלמות)? קריאת מילים מקוטעת משפיעה על קצב הקריאה ופוגעת בשטף.</p>	<p align="center">מהירות הקריאה</p>
<p>נאפיין את מידת הדיוק בקריאה –</p> <p>☐ גבוה - מעל 85%</p> <p>☐ בינוני - 65%–84%</p> <p>☐ נמוך - 64% ומטה</p>	<p>מדד הדיוק יחושב כאחוז המילים שנקראו <u>בצורה מדויקת</u>.</p> <p>*קריאה מקוטעת לא תיחשב שגיאה. <u>אופן החישוב:</u></p> <div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 10px; margin: 10px 0;"> $\frac{\text{מספר המילים הנכונות } 100x}{\text{מספר המילים בטקסט}}$ </div> <p align="right">לדוגמה:</p> <p>אם התלמיד קרא 104 מילים נכונות מתוך 124 מילים בטקסט, מדד דיוק הקריאה שלו הוא 84%. תלמיד כזה יוגדר בקבוצת הקוראים בינוני.</p>	<p align="center">הדיוק בקריאה</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
 הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

	תוכנית התערבות תיבנה לו בהתאם לאפיון השגיאות.	
<p>נאפיין את הפרוזודיה בקריאה – ☐ גבוהה – התלמיד קרא את כל הטקסט בהנגנה המותאמת לתוכן ולתחביר.</p> <p>☐ בינונית – התלמיד קרא חלק מהטקסט בהנגנה המותאמת לתוכן ולתחביר.</p> <p>☐ נמוכה – התלמיד קרא את רוב הטקסט ללא הנגנה המותאמת לתוכן ולתחביר.</p>	<p>✓ נתרשם מיכולתו של התלמיד לקרוא את הטקסט בהנגנה מותאמת על פי התוכן ועל פי התחביר, לרבות התייחסות לסימני הפיסוק.</p>	<p align="center">הפרוזודיה בקריאה</p>
<p>נאפיין את מידת ההבנה – ☐ גבוהה – התלמיד הביע את דעתו ונימק אותה על פי הסיפור; התייחס בדבריו לפואנטה.</p> <p>☐ בינונית – התלמיד הביע דעתו על הדמות בקצרה, ללא התייחסות לפואנטה.</p> <p>☐ נמוכה – התלמיד הביע דעתו ללא נימוק או לא קשר את דבריו לסיפור.</p>	<p>✓ נשאל את התלמיד שאלה <u>אחת</u> כדי להתרשם באופן כללי ממידת הבנתו את הטקסט. השאלה מזמינה את התלמיד לחוות דעה על הדמות, על התנהגותה או על רגשותיה.</p> <p>✓ מתוך תשובת התלמיד אפשר ללמוד על האופן שבו הבין את הסיפור והאם הבחין בפואנטה.</p>	<p align="center">הבנת הסיפור</p>

מיפוי הקריאה והערכתה

מומלץ לבצע את מיפוי הקריאה והערכתה בשני שלבים:

שלב א - מיפוי ראשוני: יצירת מקבצים של קוראים תקינים וקוראים הנזקקים לחיזוק בכל אחד מהטקסטים, ובהתאם לאפיון מדדי שטף הקריאה: דיוק, קצב ופרוזודיה.

שלב ב - מיפוי לקראת הוראה: ניתוח עומק של השגיאות לצורך זיהוי תחומי החוזק והתחומים לחיזוק, שימשו בסיס לתוכנית הוראה שתמומש בכיתה ד.

שלב א: מיפוי ראשוני

שלב זה מאפשר יצירה של ארבעה מקבצים של תלמידים על פי יכולות הקריאה שלהם בתוך התייחסות למידת השליטה בקריאה בשתי הגרסאות של הכתיב: הכתיב המנוקד והכתיב שאינו מנוקד, ועל פי מדדי השטף: דיוק, קצב, פרוזודיה.

בשלב זה ייתכנו כמה מקבצים של תלמידים על פי פרופיל שטף הקריאה ומטרות הלמידה:

1. **קוראים תקינים**⁸ בקריאת הכתיב המנוקד ובכתיב שאינו מנוקד.
2. **קוראים תקינים בקריאת הכתיב המנוקד**; נזקקים לחיזוק במעבר לקריאת הכתיב שאינו מנוקד.
3. **קוראים הנזקקים עדיין לחיזוק בקריאת הכתיב המנוקד**; וגם נזקקים לחיזוק במעבר לקריאת הכתיב שאינו מנוקד.
4. **קוראים הנזקקים עדיין לחיזוק בקריאת הכתיב המנוקד**; קוראים אלה צולחים יחסית בקלות קריאת כתיב שאינו מנוקד (קבוצה זו פחות שכיחה. היא כוללת את התלמידים הנעזרים בקריאה גלובלית ותבניתית, תלמידים שאינם שולטים בניקוד ולעיתים הוא אף מכביד עליהם).

⁸ קריאה תקינה תיחשב כקריאה מדויקת ברובה, גלובלית ברובה ובפרוזודיה מתאימה.

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
 הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

במקבצים 3-4 נאפיין את התלמידים גם בהתאם לממדי שטף הקריאה.

דוגמה למיפוי התלמידים במקבצים:

תלמידים שהפגינו קושי בקריאת שתי הגרסאות של הכתיב: המנוקד ושאינו מנוקד. ✓ <u>נזקקים לחיזוק בקריאת הכתיב המנוקד.</u> <u>נזקקים לחיזוק במעבר לקריאת הכתיב שאינו מנוקד.</u>	תלמידים שהפגינו קריאה תקינה בטקסט שאינו מנוקד. ✓ <u>נזקקים לחיזוק בקריאת הכתיב המנוקד.</u>	תלמידים שהפגינו קריאה תקינה בטקסט המנוקד. ✓ <u>נזקקים לחיזוק במעבר לקריאת הכתיב שאינו מנוקד.</u>	תלמידים שהפגינו קריאה תקינה בקריאת הטקסט המנוקד, וגם בטקסט שאינו מנוקד.
---	---	---	---

טבלה לריכוז מקבצי התלמידים על פי קבוצות אלה נמצאת בנספח 5.

לאחר שיבוץ התלמידים בטבלה תתקבל מפה כיתתית שתאפשר למורה לזהות את תחומי החוזק ואת התחומים לחיזוק בתחום שטף הקריאה עבור כל תלמיד (אפשר לסמן בצבעים שונים את תחומי החוזק ואת התחומים הדורשים חיזוק).

שלב ב – מיפוי לקראת הוראה

בשלב זה ננתח את סוגי השגיאות של התלמידים.

בניתוח השגיאות נתייחס לכמה מאפיינים:

1. סוג השגיאה :

- א. שגיאות על רקע אי-שליטה באבני יסוד – החלפת תנועות, אי-הקפדה על אותיות דגושות ורפות, ש שמאלית וימנית, פתח גנוב, אי-דיוק בקריאת אותיות אהו"י.
- ב. שגיאות על רקע החלפות מורפולוגיות –
 - שמירה על השורש והחלפה של התבנית (כגון: כחול במקום הכחיל, הליבש במקום התלבש);
 - החלפה של צורני תוספת (כגון: תחליות בעבר - הכניס במקום התכנס, סופיות בעבר – הלכת במקום הלכתם, שייכות – ספריה במקום ספריהם וכדומה).
- ג. שגיאות אורתוגרפיות – החלפה, השמטה או הוספה של עיצורים במילה, בעיקר בשורש המילה, באופן המשנה את המבנה הפונולוגי שלה (התחתן במקום התחנן, הסתכל במקום הסתכן).

2. **מאפייני המילים שבהן אירעה השגיאה** – שכיחות המילה, מורכבות המילה מבחינה מורפולוגית (וכשנכנסתי), אורך המילה ומילים הומוגרפיות (מילים שיש להן שתי צורות קריאה או יותר – הרגיש).
3. **חומרת השגיאה** – האם השגיאה חמורה (משנה את משמעות המילה ומשפיעה על הבנת התוכן: בלון במקום ברון) או פחות חמורה (על רקע אי־דיוק באבני יסוד באופן שאינו משנה את המשמעות – ופרחים במקום ופרחים).
4. **הרקע לביצוע השגיאה**: שפתי (שליטה באבני יסוד, ידע מורפולוגי), ניהולי (ויסות קריאה וביצוע בקרה), רגשי (מוטיבציה, מסוגלות והתמדה).

ניתוח מעמיק של פרופיל שטף הקריאה של התלמידים וניתוח השגיאות ומקורן יאפשרו למורה לבחור עבור תלמידיו בצורה מושכלת את הפרקטיקות המתאימות לחיזוק שטף הקריאה מתוך התוכנית "[קול](#)" [קורא](#)". תוכלו להיעזר בדף התיעוד למורה. הדף כולל את שלושת רכיבי השטף ואת כל המאפיינים שמומלץ להתייחס אליהם בניתוח העומק.

הערכה מסכמת והערכה לשם למידה

- לאחר העברת שתי משימות הקריאה וניתוחן נוכל להתבונן על הנתונים ולפעול באופנים שונים:
1. לאפיין את פרופיל הקריאה של התלמידים על פי רכיבי שטף הקריאה: מידת הדיוק, קצב הקריאה וההנגנה בכתיב המנוקד ובכתיב הלא מנוקד.
 2. לזהות חוזקות ותחומים לחיזוק בקריאתם של התלמידים בהיבט השפתי, הניהולי והרגשי.
 3. להציב מטרות למידה ברמה כיתתית, קבוצתית ופרטנית לקראת שנת הלימודים הבאה.